Lietas Nr. A420263115
Lietas arhīva Nr. A42-00555-16/16

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2016.gada 17.maijā

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā
tiesnese Daiga Lubāne,

piedaloties pieteicējas sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ un sabiedrības ar ierobežotu atbildību/Nosaukums B/ pārstāvim /pers. A/ un atbildētājas Rīgas pilsētas pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta pārstāvei /pers. B/,

izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ pieteikumu par Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta 2015.gada 8.jūnija lēmuma Nr.DA?15?2977-nd, 2015.gada 1.jūlija lēmuma Nr.DA-15-3509-nd, 2015.gada 1.jūlija lēmuma Nr.DA-15-3510-nd, 2015.gada 1.jūlija lēmuma Nr.DA?15?3508-nd atcelšanu daļā un sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums B/pieteikumu par 2015.gada 1.jūlija lēmuma Nr.DA?15?3511-nd un 2015.gada 1.jūlija lēmuma Nr.DA?15?3512-nd atcelšanu daļā.

Aprakstošā daļa

[1] Rīgas pilsētas būvvaldes (turpmāk – Būvvaldes) būvinspektors sagatavoja sekojošus atzinumus: 2015.gada 19.janvāra atzinumu Nr.BV-15-173-atz (/adrese A/), 2015.gada 20.februāra atzinumu Nr.BV-15-493-atz (/adrese B/), 2015.gada 16.februāra atzinumu Nr.BV?15-431-atz (/adrese C/), 2015.gada 24.februāra atzinumu Nr.BV-15-516-atz (/adrese D/), 2015.gada 27.februāra atzinumu Nr.BV-15-560-atz (/adrese C/) un 2015.gada 27.februāra atzinumu Nr.BV-15-559-atz (/adrese D/) (turpmāk – Atzinums). Norādīto atzinumu 4.1.punktā, pamatojoties uz Būvniecības likuma 17.panta pirmo daļu, 18.panta otro un piekto daļu, kā arī 21.panta otro daļu, aizliegta jebkādu būvdarbu veikšana un automātiskās gāzes uzpildes stacijas (turpmāk – AGUS) ekspluatācija.

Nepiekrītot Atzinumiem SIA /Nosaukums A/un SIA /Nosaukums B/ (turpmāk – pieteicēja) tos apstrīdēja. Ar Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta (turpmāk – Departaments) 2015.gada 8.jūnija lēmumu Nr.DA?15?2977-nd, 2015.gada 1.jūlija lēmumu Nr.DA-15-3509-nd, 2015.gada 1.jūlija lēmumu Nr.DA-15-3510-nd, 2015.gada 1.jūlija lēmumu Nr.DA?15?3508-nd, 2015.gada 1.jūlija lēmumu Nr.DA?15?3511-nd un 2015.gada 1.jūlija lēmumu Nr.DA?15?3512-nd (turpmāk – Lēmums) Atzinumu 4.1.punkts atstāts negrozīts un atteikts izskatīt pēc būtības pieteicēju apstrīdēšanas iesniegumus daļā par Atzinumu 4.2.-4.5.punktu apstrīdēšanu.

Lēmumā ietverts šāds pamatojums.

[1.1] Būvvaldes būvinspektors Atzinumos norādīja, ka vizuāli apsekojot degvielas uzpildes stacijas (turpmāk – DUS) /Nosaukums A//adrese A/, /adrese B/, /adrese C/un /adrese D/, konstatēts, ka uz nekustamā īpašuma, asfaltēta laukuma malā veikta AGUS moduļa un aizsargbarjeras uzstādīšana. Visa konstrukcija aizņem aptuveni 15m^2-18m^2. Būvdarbi veikti bez būvatļaujas un kvalificējami kā patvaļīga būvniecība.

[1.2] Departamenta ieskatā AGUS modulis ir ar zemi saistīts veidojums tādā ziņā, ka bez saiknes ar zemi tas nevar pastāvēt, proti, lai arī AGUS modulis ir tehnoloģiska iekārta un to var pārvietot, tā pilnvērtīgai lietošanai (sašķidrinātās gāzes iepildīšanai automašīnās un norēķinu veikšanai) konstrukcija jānovieto uz zemes, pievienojot to elektrības pieslēgumam. Tas izvietots noteiktas funkcijas īstenošanai.

Apstāklis, ka būvi ar zemi nesaista pamati, pats par sevi nenozīmē, ka tas nav ar zemi saistīts veidojums, kam ir noteikta funkcija. Departaments nešaubās, ka šī būve ir ražota ar mērķi, nevis to nepārtraukti pārvietot, bet gan novietot noteiktā vietā tās pamatfunkcijas izpildei. Līdz ar to šādas būves pārvietošanas iespējamība nav noteicošā, lai izšķirtu jautājumu par to, vai AGUS modulis ir būve.

[1.3] Izvērtējot spiedieniekārtu kompleksu normatīvo aktu regulējumu, konstatējams, ka AGUS kā spiedieniekārtu kompleksam ir piemērojami virkne normatīvo aktu, tostarp, Ministru kabineta 2000.gada 2.maija noteikumi Nr.165 „Par spiedieniekārtām un to kompleksiem", kas nosaka spiedieniekārtu un to kompleksu projektēšanas un izgatavošanas būtiskās prasības un kārtību, kādā uzraugāma šo prasību ievērošana, kā arī spiedieniekārtu un to kompleksu atbilstības novērtēšanas un tirgus uzraudzības kārtību.

Tāpat arī Ministru kabineta 2003.gada 16.septembra noteikumi Nr.518 „Spiedieniekārtu kompleksu tehniskās uzraudzības kārtība" noteic prasības, kas jāievēro, organizējot un veicot darbus ar spiedieniekārtu kompleksiem. Minēto noteikumu 18.punkts noteic, ka spiedieniekārtu kompleksu novieto saskaņā ar ražotāja lietošanas instrukciju un projektu, kas izstrādāts būvniecības jomu regulējošajos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

[1.4] Ekonomikas ministrija 2015.gada 19.maija vēstulē Nr.442-1-3964 norādīja, ka Aizsargjoslu likuma 29.panta pirmā daļa cita starpā noteic, ka drošības joslas nosaka arī ap AGUS un drošības aizsargjoslu galvenais uzdevums ir nodrošināt vides un cilvēku drošību šajā pantā noteikto objektu ekspluatācijas laikā un iespējamo avāriju gadījumā, kā arī pašu objektu un to tuvumā esošo objektu drošību. Saskaņā ar Aizsargjoslu likuma 32^2.panta pirmo daļu drošības aizsargjoslas ap AGUS nosaka, lai samazinātu iespējamo negatīvo ietekmi uz cilvēkiem AGUS avārijas gadījumā. Minētā panta otrās daļas 2.punktā noteikts, ka aizsargjoslas ar AGUS veido zemes gabals un gaisa telpa, ko norobežo nosacītās vertikālas virsmas ārpus šo objektu būvju ārsienām, iežogojuma vai norobežojošām konstrukcijām.

Attiecībā uz sašķidrinātās naftas gāzes gāzapgādes sistēmu ar darba spiedienu ne lielāku par 1,6 Mpa (16 bar) projektēšanu, uzstādīšanu un nodošanu ekspluatācijā ir izstrādāts un 2011.gada 13.oktobrī pieņemts Latvijas valsts standarts LVS 451-1:2011 „Sašķidrinātās naftas gāzes gāzapgādes sistēmu projektēšana, uzstādīšana un nodošana ekspluatācijā". Standarta 5.nodaļā „Sašķidrinātās naftas gāzes tvertnes" ir dotas norādes par nepieciešamajiem attālumiem, kas jāievēro attiecībā uz virszemes un pazemes gāzes rezervuāru uzstādīšanu, kā arī norāda dažādu aizsargsienu pielietojumu, kas mazina ugunsslodzi. Savukārt 8.nodaļā „Automobiļu gāzes uzpildes stacijas ar virszemes tvertnēm, kuru kopējais tilpums nepārsniedz

50 m^3" noteikti minimālie ugunsdrošības attālumi no virszemes tvertnēm un uzpildes pildnēm līdz ēkām un būvēm, atkarībā no rezervuāra tilpuma. Piemēram, attālums līdz dzīvojamām un administratīvām ēkām ir no 20 līdz 40 metriem, savukārt attālums līdz skolām, pirmsskolas izglītības iestādēm un ēkām, kurās vienlaicīgi var uzturēties vairāk, nekā 800 cilvēki ir no 40 līdz 80 metriem.

Ekonomikas ministrijas ieskatā ap AGUS ir nosakāma ekspluatācijas aizsargjosla – 10 metru attālumā no iežogojuma (22.panta otrās daļas 4.punkta d) apakšpunkts).

[1.5] AGUS modulis ir atzīstams par būvi būvniecības tiesību normu izpratnē un tā izbūvei bija nepieciešams saņemt būvatļauju, izstrādāt būvprojektu un nodot to ekspluatācijā, ievērojot normatīvo aktu regulējumu, tostarp, arī AGUS novietojumu atbilstoši Aizsargjoslu likuma prasībām.

Ar lietas materiāliem ir pierādīts AGUS ekspluatācijas fakts, līdz ar to Atzinumā noteiktais aizliegums izmantot AGUS līdz tās pieņemšanai ekspluatācijā ir pamatots.

[2] Nepiekrītot Lēmumam, pieteicējas vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par Lēmumu atcelšanu. Pieteikums pamatots ar šādiem argumentiem.

[2.1] Moduļa vienīgā funkcija ir nodrošināt iespēju veikt gāzes uzpildi automašīnā. Šo funkciju modulis ir spējīgs veikt tiklab atrodoties gan uz zemes, gan ēkā, gan izveidojot moduli uz auto platformas.

Tā kā modulis uzstādīts degvielas uzpildes stacijā, apsverams jautājums vai moduļa uzstādīšana esošā funkcionējošā degvielas uzpildes stacijā ir atzīstama par būvniecību. Atbilstoši Ekonomikas ministrijas viedoklim moduļa uzstādīšana esošā degvielas uzpildes stacijā nav uzskatāma par būvniecību, jo AGUS modulis ir uzskatāms par tehnoloģisko iekārtu un tā izvietošanai jau izveidotā infrastruktūrā nav jāievēro būvniecības regulējums.

[2.2] Lēmumā piemērotie Ministru kabineta noteikumi nav attiecināmi uz būvniecības jomu un nevar pamatot patvaļīgas būvniecības esamību. Konkrētajā gadījumā nav piemērojams normatīvo aktu regulējums, kas attiecas uz gāzes uzpildes stacijām, jo automobiļu gāze, kuras uzpildi nodrošina modulis, ir viens no degvielas veidiem un modulis ir viena no esošās degvielas uzpildes stacijas tehnoloģiskajām iekārtām. Citiem vārdiem, nepastāv atsevišķa gāzes uzpildes stacija.

Pieteicējai nav izprotams, kā aizsargjoslas esamība vai neesamība modulim, padara to par būvi, uz kuru ir attiecināms būvniecības tiesiskais regulējums, jo aizsargjoslas tiek noteiktas dažādiem objektiem, tai skaitā arī tādiem, kuri nerodas būvniecības procesā.

[3] Departaments tiesai iesniegtajā rakstveida paskaidrojumā pieteikumu neatzīst un lūdz to noraidīt, pamatojoties uz Lēmumā norādīto argumentāciju.

[4] Administratīvā rajona tiesas tiesnese, pārbaudot administratīvo lietu Nr.A420249015, Nr.A420262615, Nr.A420264015 un Nr.A420263115 materiālus, konstatēja, ka tās ir ierosinātas, pamatojoties uz /Nosaukums A/ pieteikumiem un visās lietās atbildētājas pusē pieaicināts Departaments, kā arī lietās ir strīds par vieniem un tiem pašiem apstākļiem, ar 2015.gada 24.septembra lēmumu nolēma administratīvās lietas Nr.A420249015, Nr.A420262615, Nr.A420264015 pievienot administratīvajai lietai Nr.A420263115.

Ar Administratīvā rajona tiesas tiesnese 2015.gada 30.oktobra lēmumu nolemts administratīvās lietas Nr.A420265815 un Nr.A420265515, kuras ierosinātas, pamatojoties uz SIA /Nosaukums B/pieteikumiem un kurās atbildētājas pusē pieaicināts Departaments, kā arī lietās ir strīds par vieniem un tiem pašiem apstākļiem, pievienot administratīvajai lietai Nr.A420263115 un izskatīt tās vienā tiesvedībā.

[5] Tiesas sēdē pieteicēju pārstāvis prasījumu uzturēja, paskaidrojumos norādot uz pieteikumā ietvertajiem argumentiem.

Tiesas sēdē atbildētāja pārstāve prasījumu neatzina uz Lēmumā un paskaidrojumos norādīto argumentu pamatu.

Motīvu daļa

[6] Tiesa, izvērtējusi pieteicēju un atbildētāja rakstveidā iesniegtos argumentus, tiesas sēdē sniegtos paskaidrojumus, lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, secina, ka pieteikums ir noraidāms.

[7] Tiesa konstatē turpmāk minētos lietas faktiskos apstākļus.

[7.1] Būvvaldes būvinspektors sagatavoja 2015.gada 19.janvāra atzinumu Nr.BV-15-173-atz *(lietas 2.sējuma 12.-14.lapa)*. Atzinumā norādīts, ka saskaņā ar zemesgrāmatas datiem zemesgabala ar kadastra /Numurs A//adrese A/, Rīgā īpašnieks ir SIA /Nosaukums A/Apsekojot DUS /Nosaukums A/norādītajā adresē, konstatēts, ka nekustamā īpašuma ziemeļaustrumos, asfaltēta laukuma stūrī, aptuveni 20 metru attālumā no DUS /Nosaukums A/ tuvākā sūkņa, aptuveni 4 metru attālumā no nekustamā īpašuma robežas ir veikta AGUS moduļa (uzpildes modulis, kas sastāv no cilindriskas sašķidrinātās gāzes tvertnes, sūkņa, cauruļvadiem ar noslēgarmatūru un uzskaites mezgla ar uzpildes šļūteni, uz pārvietojamās platformas (rāmja) un aizsargbarjeras, kas izgatavota no cinkotas caurules ar stiprinājumiem pie pamatnes), uzstādīšana. Visa konstrukcija aizņem aptuveni 15 m^2. Būvdarbi apsekošanas brīdī netika veikti. Pievilkts, bet nav pievienots elektrības pieslēgums. Modulis uz apsekošanas brīdi netiek ekspluatēts. Modulis uzstādīts 2014.gada jūlijā.

[7.2] Būvvaldes būvinspektors sagatavoja 2015.gada 20.februāra atzinumu Nr.BV-15-493-atz (*lietas 1.sējuma 22.-24.lapa*). Atzinumā norādīts, ka saskaņā ar zemesgrāmatas datiem zemesgabala ar kadastra /Numurs B//adrese B/, Rīgā īpašnieks ir Rīgas dome. Uz zemes gabala atrodas SIA /Nosaukums A/ piederoša DUS. Norādītajā adresē, konstatēts, ka nekustamā īpašuma ziemeļrietumos, asfaltēta laukuma stūrī, aptuveni 15 metru attālumā no DUS /Nosaukums A/automazgātuves ēkas (kadastra /Numurs C/), aptuveni 12 metru attālumā no nekustamā īpašuma robežas ir veikta AGUS moduļa (uzpildes modulis, kas sastāv no nojumes, vienas cilindriskas sašķidrinātās gāzes tvertnes, sūkņa, cauruļvadiem ar noslēgarmatūru un uzskaites mezgla ar uzpildes šļūteni, uz pārvietojamās platformas (rāmja) un aizsargbarjeras, kas izgatavota no cinkotas caurules ar stiprinājumiem pie pamatnes), uzstādīšana. Visa konstrukcija aizņem aptuveni 18 m^2. Būvdarbi apsekošanas brīdī netika veikti. Pievilkts un pievienots elektrības pieslēgums. Modulis uz apsekošanas brīdi tiek ekspluatēts, par ko liecina pēdējās uzpildes rādītāji uzpildes moduļa monitorā (*lietas 1.sējuma 25.lapa*). Modulis uzstādīts 2012.gada augustā.

[7.3] Būvvaldes būvinspektors sagatavoja 2015.gada 16.februāra atzinumu Nr.BV?15-431-atz (izsniegts SIA /Nosaukums A/(*lietas 4.sējuma 12.-14.lapa*) un 2015.gada 27.februāra atzinumu Nr.BV-15-560-atz (izsniegts SIA /Nosaukums B/(*lietas 5.sējuma 24.-26.lapa*). Atzinumos norādīts, ka saskaņā ar zemesgrāmatas datiem zemesgabala ar kadastra /Numurs D//adrese C/, Rīgā īpašnieks ir SIA /Nosaukums A/Apsekojot DUS /Nosaukums A/ norādītajā adresē, konstatēts, ka nekustamā īpašuma dienvidos, asfaltēta laukuma malā, labiekārtojuma zonā aiz bortakmeņa, aptuveni 30 metru attālumā no DUS /Nosaukums A/ tuvākā sūkņa, aptuveni 2 metru attālumā no nekustamā īpašuma robežas, uz dzelzsbetona ceļa plātnes ir veikta AGUS moduļa (uzpildes modulis, kas sastāv no cilindriskas sašķidrinātās gāzes tvertnes, sūkņa, cauruļvadiem ar noslēgarmatūru un uzskaites

mezgla ar uzpildes šļūteni, uz pārvietojamās platformas (rāmja) un aizsargbarjeras, kas izgatavota no cinkotas caurules ar stiprinājumiem pie pamatnes), uzstādīšana. Visa konstrukcija aizņem aptuveni 15 m^2. Būvdarbi apsekošanas brīdī netika veikti. Pievilkts un pievienots elektrības pieslēgums. Modulis uz apsekošanas brīdi tiek ekspluatēts, par ko liecina pēdējās uzpildes rādītāji uzpildes moduļa monitorā (*lietas 4.sējuma 15.lapa*). 2015.gada 27.februāra atzinumā Nr.BV-15-560-atz papildus konstatēts, ka atbilstoši 2012.gada 21.marta Sadarbības līgumam Nr.SAD-0312-01-IG, būvdarbus veica SIA /Nosaukums B/Modulis uzstādīts 2013.gada augustā.

[7.4] Būvvaldes būvinspektors sagatavoja 2015.gada 24.februāra atzinumu Nr.BV-15-516-atz (izsniegts SIA /Nosaukums A/(*lietas 3.sējuma 21.-23.lapa*) un 2015.gada 27.februāra atzinumu Nr.BV-15-559-atz (izsniegts SIA /Nosaukums B/(*lietas 6.sējuma 39.-41.lapa*). Atzinumos norādīts, ka saskaņā ar zemesgrāmatas datiem zemesgabala ar kadastra /Numurs E//adrese E/, Rīgā īpašnieks ir SIA /Nosaukums A/Apsekojot DUS /Nosaukums A/ norādītajā adresē, konstatēts, ka nekustamā īpašuma dienvidaustrumos, uz asfaltēta laukuma, 30 metru attālumā no DUS /Nosaukums A/ tuvākā sūkņa, ir veikta AGUS moduļa (uzpildes modulis, kas sastāv no nojumes, cilindriskas sašķidrinātās gāzes tvertnes, sūkņa, cauruļvadiem ar noslēgarmatūru un uzskaites mezgla ar uzpildes šļūteni, uz pārvietojamās platformas (rāmja) un aizsargbarjeras, kas izgatavota no cinkotas caurules ar stiprinājumiem pie pamatnes), uzstādīšana. Visa konstrukcija aizņem aptuveni 15 m^2. Būvdarbi apsekošanas brīdī netika veikti. Pievilkts un pievienots elektrības pieslēgums. Modulis uz apsekošanas brīdi tiek ekspluatēts, par ko liecina pēdējās uzpildes rādītāji uzpildes moduļa monitorā. 2015.gada 27.februāra atzinumā Nr.BV-15-559-atz papildus konstatēts, ka atbilstoši 2012.gada 21.marta Sadarbības līgumam Nr.SAD-0312-01-IG, būvdarbus veica SIA /Nosaukums B/Modulis uzstādīts 2013.gada novembrī.

Ņemot vērā minēto, tiesa konstatē, ka norādītajās adresēs DUS /Nosaukums A/ ir veikta AGUS moduļa uzstādīšana. Apsekošanas brīdī būvdarbi netika konstatēti. AGUS moduļi uz apsekošanas brīdi tika ekspluatēti, par ko liecina pēdējās uzpildes rādītāji uzpildes moduļa monitorā (izņemot moduli Katoļu ielā 4). Atbilstoši lietas materiāliem DUS /Nosaukums A/ īpašnieks ir SIA /Nosaukums A/bet AGUS moduļu uzstādīšanu veica SIA /Nosaukums B/ laika periodā no 2012.gada augusta līdz 2014.gada jūlijam.

Par norādītajiem lietas apstākļiem lietā strīds nepastāv.

[8] Būvniecības likuma 18.panta otrā daļa noteic, ka būvdarbi, kas uzsākti vai tiek veikti bez būvatļaujas vai pirms tam, kad būvatļaujā, apliecinājuma kartē vai paskaidrojuma rakstā izdarīta atzīme par attiecīgo nosacījumu izpildi, gadījumos, kad attiecīgie lēmumi saskaņā ar normatīvajiem aktiem ir nepieciešami, kā arī būvdarbi, kas neatbilst būvprojektam un normatīvo aktu prasībām, ir kvalificējami kā patvaļīga būvniecība. Patvaļīga būvniecība ir arī būves vai tās daļas ekspluatācija neatbilstoši projektētajam lietošanas veidam vai būvdarbi, kas uzsākti bez attiecīgas projekta dokumentācijas, ja tāda nepieciešama saskaņā ar normatīvajiem aktiem.

Saskaņā ar 18.panta ceturtās daļas 1.punktu, veicot būvdarbu kontroli, būvinspektori atbilstoši to iestāžu kompetencei, kurās viņi nodarbināti, pārbauda būvdarbu uzsākšanas atbilstību normatīvo aktu prasībām. Likuma 18.panta piektā daļa noteic, ja būvinspektors saskaņā ar šā panta ceturtās daļas 1.punktu konstatē patvaļīgu būvniecību, viņš aptur būvdarbus un uzraksta attiecīgu atzinumu, bet iestāde pieņem vienu no šādiem lēmumiem: 1) par iepriekšējā stāvokļa atjaunošanu, ja konkrētā objekta būvniecību attiecīgajā teritorijā nepieļauj normatīvie akti vai būvdarbi uzsākti pirms atzīmes izdarīšanas būvatļaujā par projektēšanas nosacījumu izpildi — neatkarīgi no apstākļiem, kādēļ attiecīgā darbība nav tikusi veikta; 2) par atļauju veikt būvniecību pēc būvniecību regulējošu normatīvo aktu prasību izpildes, bet gadījumos, kad patvaļīgas būvniecības rezultātā nodarīts kaitējums videi, — arī pēc tā novēršanas vides un dabas aizsardzību regulējošos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Ja lēmums par atļauju veikt būvniecību būvvaldes noteiktajā termiņā netiek izpildīts, būvvalde var lemt par iepriekšējā stāvokļa atjaunošanu.

Saskaņā ar 18.panta vienpadsmito daļu lēmums par būvdarbu apturēšanu, kas ietverts būvinspektora atzinumā, lēmums par būvdarbu pārtraukšanu vai lēmums par būvatļaujas atcelšanu, tās atzīšanu par spēku zaudējušu izpildāms nekavējoties. Šā lēmuma apstrīdēšana vai pārsūdzēšana neaptur tā darbību.

Izskatāmajā lietā būvinspektora Atzinumos ietverts aizliegums veikt jebkādus būvdarbus, kas saistīti ar AGUS moduļa uzstādīšanu, pamatojoties uz Būvniecības likuma 18.panta otro un piekto daļu. Turpretī Atzinumos konstatēts, ka apsekotajos objektos nekādi būvdarbi netika veikti.

Administratīvā procesa likuma 70.panta trešā daļa noteic, ka administratīvais akts ir spēkā tik ilgi, līdz to atceļ, izpilda vai vairs nevar izpildīt sakarā ar faktisko vai tiesisko apstākļu maiņu.

Administratīvā akta spēkā esība nozīmē, ka administratīvajam aktam ir tieša tiesiskā iedarbība uz tā adresātu. Jā administratīvais akts ir stājies spēkā, sāk darboties tā tiesiskās sekas – adresātam jāpilda uzliktais pienākums, jāievēro uzliktais aizliegums, vai tas var baudīt piešķirto labumu. Izskatāmajā lietā pieteicēja nekādus būvdarbus nav veikusi un visi AGUS moduļi jau bija uzstādīti. Ņemot vērā minēto, tiesa secina, ka būvinspektora Atzinumos ietvertajam aizliegumam veikt būvdarbus vairs nav tiešu tiesisko seku, jo pieteicēja nav veikusi būvdarbus saistībā ar AGUS moduļu uzstādīšanu, kuri būtu jāaptur. Konkrētajā gadījumā tiesiskās sekas radītu iestādes lēmums par patvaļīgās būvniecības seku novēršanu, tas ir, par iepriekšējā stāvokļa atjaunošanu vai par atļauju veikt būvniecību pēc būvniecību regulējošu normatīvo aktu prasību izpildes.

Līdz ar to būvinspektoru Atzinumos ietvertais lēmums par tādu būvdarbu apturēšanu, kuri faktiski netika veikti, zaudējis spēku ar lēmuma pieņemšanas brīdi. Tādējādi tiesa nevar atcelt šādu lēmumu, var konstatēt tikai, ka tas bija prettiesisks un novērst ar tā izpildi radītās sekas.

[9] Administratīvā procesa likuma 82.panta pirmā daļa noteic, ka administratīvo aktu var apstrīdēt tad, ja tas jau ir izpildīts vai citādi zaudējis spēku, šādos gadījumos: 1) atlīdzinājuma pieprasīšanai saskaņā ar šā likuma 8.nodaļu; 2) lai novērstu līdzīgu gadījumu atkārtošanos.

Pieteicējas nav apstrīdējušas būvinspektora Atzinumā ietverto lēmumu atlīdzinājuma pieprasīšanai. Otrs gadījums, kad spēku zaudējušu administratīvo aktu var apstrīdēt, ir gadījums, kad persona ar apstrīdēšanu vēlas novērst līdzīgu gadījumu atkārtošanos.

Juridiskajā literatūrā norādīts, ka tam, ka līdzīgs gadījums varētu atkārtoties, jābūt nevis teorētiskam pieņēmumam, bet jābūt diezgan ticamai iespējai, ka tādos pašos tiesiskos un faktiskos apstākļos samērā tuvā laikā iestāde varētu rīkoties tieši tāpat (*sk. Administratīvā procesa likuma komentāri. A un B daļa. Sagatavojis autoru kolektīvs. Dr.iur. J.Briedes zinātniskajā redakcijā. – Rīga: Tiesu nama aģentūra, 2013, 815.lpp.*).

Pieteicējas apstrīdēšanas iesniegumos nebija norādījušas uz norādīto apstrīdēšanas pamatu, jo uzskatīja, ka apstrīdētais būvinspektora atzinums ir konstatējošs administratīvais akts. Tiesa norādīto pieteicēju iebildumu atzīst par nepamatotu, jo ar būvinspektora atzinumu netiek noteikts pieteicēju vai lietas publiski tiesisks stāvoklis. Proti, netiek nostiprinātas saistoši un nemainīgi kādas no tiesību normām vai faktiskās situācijas izrietošas tiesiskās attiecības. Tādējādi Atzinumā ietvertais aizliegums veikt būvdarbus nav atzīstams par konstatējošo administratīvo aktu, bet ir lēmums par būvdarbu apturēšanu, kas zaudēja spēku ar pieņemšanas brīdi.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 103.panta otro daļu, tiesa administratīvajā procesā, pildot savus pienākumus, pati *(ex officio)* objektīvi noskaidro lietas apstākļus un dod tiem juridisku vērtējumu. Atbilstoši šai tiesību normai cita starpā gadījumos, kad pieteicēja prasījums nav pietiekoši skaidrs, tiesa pati var interpretēt to tā, kā saprātīgs pieteicējs to būtu formulējis. Tiesa piemērojamo tiesību normu ietvaros veicina privātpersonas tiesību un tiesisko interešu aizsardzību *(sk. Administratīvās apgabaltiesas 2006.gada 31.oktobra lēmuma lietā AA2612-06/13 8.punktu, Administratīvās apgabaltiesas 2006.gada 14.novembra lēmuma lietā AA2815-06/06 9.punktu).*

Ņemot vērā, ka Būvvaldes inspektori veica pārbaudes četrās degvielas uzpildes stacijās, diezgan ticami, ka tādos pašos tiesiskos un faktiskos apstākļos iestāde varētu rīkoties tieši tāpat. Tādējādi atbilstoši Administratīvā procesa likuma 184.panta pirmajai daļai pieteicēju pieteikuma priekšmets precizējams kā pieteikums par spēku zaudējušo administratīvo aktu atzīšanu par prettiesisku, lai novērstu līdzīgu gadījumu atkārtošanos.

[10] Lietā pastāv strīds, vai AGUS modulis atzīstams par būvi būvniecības tiesību normu izpratnē un tā novietošanai bija nepieciešams saņemt būvatļauju, izstrādāt būvprojektu un nodot to ekspluatācijā, ievērojot normatīvo aktu regulējumu.

[11] Pieteicējas norāda, ka nav veikušas būvdarbus AGUS moduļa novietošanai un tādēļ pieteicējām nebija jāievēro būvniecības procesa prasības.

Saskaņā ar Būvniecības likuma (*šeit un turpmāk tiesību normas redakcijā, kas bija spēkā AGUS moduļu uzstādīšanas laikā*) 13.panta pirmo daļu pasūtītājam vai būvētājam pirms būvdarbu uzsākšanas jāsaņem būvatļauja Vispārīgajos būvnoteikumos paredzētajā kārtībā. Minētā panta piektā daļa noteic, ka būvdarbu uzsākšana vai veikšana bez būvatļaujas kvalificējama kā patvaļīga būvniecība, un atbildība par to ir paredzēta normatīvajos aktos. Saskaņā ar Būvniecības likuma 16.panta pirmo daļu būvdarbus drīkst veikt tikai saskaņā ar pašvaldības akceptētu būvprojektu, izņemot gadījumus, kas paredzēti Vispārīgajos būvnoteikumos. Ja būvniecība notiek bez akceptēta būvprojekta, saskaņā ar Būvniecības likuma 30.panta sesto daļu pašvaldība pieņem lēmumu par šādas būvniecības radīto seku novēršanu (būves vai tās daļas nojaukšanu, iepriekšējā stāvokļa atjaunošanu u.tml.).

Saskaņā ar Būvniecības likuma 1.panta 3.punktu būve ir būvniecības procesā radies ar zemi saistīts veidojums, kam ir noteikta funkcija. Tātad lai objektu varētu atzīt par būvi, nepieciešams konstatēts, ka būve ir būvniecības procesā radies veidojums ar noteiktu funkciju.

Augstākā tiesa atzinusi, ja ar zemi saistīts veidojums (kurš bez šādas saiknes nevar pastāvēt) ir uzbūvēts ar mērķi to kādai funkcijai pietiekami ilgstoši uzturēt nākotnē, ir pamats to uzskatīt par būvi, pat ja tam nav, piemēram, betonētu pamatu un tas ir uzbūvēts visai paviršī (*sk. Augstākās tiesas 2012.gada 6.janvāra sprieduma lietā Nr.SKA-35/2012 8.punktu*). Norādītajā lietā Augstākā tiesa piemērojusi, tostarp, Ministru kabineta 2009.gada 22.decembra noteikumus Nr.1620 „Noteikumi par būvju klasifikāciju".

No lietas materiāliem konstatējams, ka AGUS moduļi sastāv no nojumes, cilindriskas sašķidrinātās gāzes tvertnes, sūkņa, cauruļvadiem ar noslēgarmatūru un uzskaites mezgla ar uzpildes šļūteni, uz pārvietojamās platformas (rāmja) un aizsargbarjeras, kas izgatavota no cinkotas caurules ar stiprinājumiem pie pamatnes. Savukārt no lietas materiālos esošiem fotoattēliem konstatējams, ka AGUS moduļi uzstādīti, lai izpildītu noteiktu funkciju – uzpildītu transportlīdzekļus ar degvielas gāzi. Visi moduļi izvietoti izveidotā infrastruktūrā – degvielas uzpildes staciju teritorijās uz asfaltētā laukuma vai dzelzsbetona plātnēm.

Saskaņā ar pieteicējas iesniegto Spiediena kompleksa montāžas un lietošanas instrukciju (*lietas VII.sējuma 66.-68.lapa*) iekārtas ekspluatācija ir atļauta tikai kompleksos, kuri ir projektēti un aprīkoti darbībai ar sašķidrināto naftas gāzi un atbilst drošības un ekspluatācijas prasībām. Instrukcijas 1.sadaļā norādīts, ka komplekss tiek piegādāts no ražotāja rūpnīcas moduļu veidā. Moduļu izgatavošana ļauj veikt kompleksa ērtu salikšanu būvlaukumā. Kompleksa uzstādīšana jāveic saskaņā ar projektā paredzētiem noteikumiem. Turklāt arī piegādātāja uzstādītāja atbilstības deklarācijās norādīts, ka iekārta uzstādīta atbilstoši Latvijā esošiem būvnormatīvu aktu prasībām.

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, kaut AGUS modulis ir rūpnieciski izgatavots un pārvietojams, tomēr tā izmantošana ir iespējama, to stacionāri novietojot uz līdzenas virsmas un nostiprinot.

Tiesa ņem vērā arī turpmāk norādītos apstākļus.

Ministru kabineta 2009.gada 22.decembra noteikumi Nr.1620 „Noteikumi par būvju klasifikāciju" noteic būvju klasifikāciju pēc lietošanas veida. Klasifikācijas mērķis ir nodrošināt vienotu būvju uzskaiti Latvijas Republikā (2.punkts). Klasifikācijas objekti ir būves un telpu grupas (3.punkts). Klasifikācijas struktūru veido: 1) sekcijas (viena decimālzīme koda pirmajā pozīcijā); 2) nodaļas (divas decimālzīmes koda pirmajā un otrajā pozīcijā); 3) grupas (trīs decimālzīmes koda pirmajā, otrajā un trešajā pozīcijā); 4) klases (četras decimālzīmes koda pirmajā, otrajā, trešajā un ceturtajā pozīcijā); 5) tipu grupas (sešas decimālzīmes koda pirmajā, otrajā, trešajā, ceturtajā, piektajā un sestajā pozīcijā); 6) tipi (astoņas decimālzīmes koda pirmajā, otrajā, trešajā, ceturtajā, piektajā, sestajā, septītajā un astotajā pozīcijā) (4.punkts). Nosakot būves tipu, ņem vērā būves galveno lietošanas veidu un tās tehniskos rādītājus (konstruktīvo elementu materiālus, stāvu skaitu, apjomus). Inženierbūvju sastāvdaļām var noteikt dažādus būves tipus (11.punkts).

AGUS modulis sastāv no rezervuāra, kam atbilstoši Ministru kabineta 2009.gada 22.decembra noteikumu Nr.1620 „Noteikumi par būvju klasifikāciju" pielikuma 80.punktam ir savs būves tips – 12520109 „Sašķidrinātas gāzes spiedtvertnes" (sekcija – 1 „Ēkas"; nodaļa – 12 „Nedzīvojamās ēkas"; grupa – 125 „Rūpnieciskās ražošanas ēkas un noliktavas"; klase – 1252 „Rezervuāri, bunkuri, silosi un noliktavas"; tipu grupa – 125201 „Rezervuāri, bunkuri, silosi un noliktavas").

Ministru kabineta 2014.gada 19.aprīļa noteikumu Nr.500 „Vispārīgie būvnoteikumi" (turpmāk – Vispārīgie būvnoteikumi) 1.pielikuma „Būvju iedalījums grupās atbilstoši būvniecības procesam" izriet būvju iedalījums ēkās un inženierbūvēs. Ēkas ir atsevišķi lietojamas apjumtas būves, kurās var iekļūt cilvēki un kuras ir noderīgas vai paredzētas cilvēku un dzīvnieku patvērumam vai priekšmetu turēšanai. Ēkas tiek iedalītas dzīvojamās mājās un nedzīvojamās ēkās atkarībā no tā, vai būves pamatā tiek izmantotas vai paredzētas dzīvošanai. Savukārt inženierbūves ir visas būves, kurām nav ēku pazīmju, tādas kā sliežu ceļi, autoceļi un ielas, tilti un estakādes, lidostu skrejceļi, inženiertīkli, dambji u.tml. Saskaņā ar 1.pielikuma 2.tabulā „Inženierbūvju iedalījums grupās" III grupā ietilpst gāzes pārvades un uzglabāšanas sistēma ar darba spiedienu virs 1,6 MPa. Tātad gāzes uzglabāšanas sistēma ar darba spiedienu virs 1,6 MPa iekļauta augstākajā grupā. No minētā izriet, ka tās būvniecība atzīstama par sarežģītu un tās iespējamā ietekme uz vidi ir būtiska.

Izskatāmajā lietā virszemes cisternas sašķidrinātās gāzes uzglabāšanai maksimālais darba spiediens ir 15,6 bāri, tas ir, 1,56 MPa. Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka AGUS moduļu sastāvā esošā sašķidrinātās gāzes tvertne ar maksimālo darba spiedienu 1,56 MPa atbilst II grupas inženierbūvei.

Turklāt Ministru kabineta 2003.gada 16.septembra noteikumi Nr.518 „Spiedieniekārtu kompleksu tehniskās uzraudzības kārtība" noteic prasības, kas jāievēro, organizējot un veicot darbus ar spiedieniekārtu kompleksiem un to tehniskās uzraudzības kārtību. Saskaņā ar minēto noteikumu 18.punktu spiedieniekārtu kompleksu novieto saskaņā ar ražotāja lietošanas instrukcijām un projektu, kas izstrādāts būvniecības jomu regulējošajos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Ņemot vērā iepriekš norādīto apstākļu kopumu, tiesa atzīst, ka AGUS modulis atbilst gāzes uzpildes stacijas pazīmēm, tas ir, tā ir ķermeniska lieta, kas tapusi cilvēka darbības rezultātā un ir saistīta ar pamatni (zemi) un nodrošina transportlīdzekļu uzpildīšanu ar sašķidrināto gāzi. Līdz ar to strīdus AGUS moduļi atzīstami par būvi Būvniecības likuma 1.panta 3.punkta izpratnē.

[12] Nav pamatots pieteicēju iebildums, ka izskatāmajā lietā AGUS modulis nav pielīdzināms automobiļu gāzes uzpildes stacijai, jo modulis ir atsevišķa iekārta un saistīta ar degvielas uzpildes stacijas darbību. Tiesa minēto iebildumu noraida kā nepamatotu turpmāk norādīto iemeslu dēļ.

Atbilstoši Rīgas domes 2005.gada 20.decembra saistošo noteikumu Nr.34 „Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi" (turpmāk – Apbūves noteikumi) 2.26.punktam degvielas un gāzes uzpildes stacija ir zeme, būve vai tās daļa, kur uzstādīta degvielas vai gāzes uzpildes iekārta transportlīdzekļu un mehānismu, mazizmēra kuģošanas līdzekļu un jahtu degvielas tvertņu, kā arī īpaši šim nolūkam paredzētas taras uzpildei.

No minētā izriet, ka Apbūves noteikumu izpratnē, lai objektu varētu identificēt kā gāzes uzpildes staciju, nepieciešams konstatēt, ka tas sastāv no

zemes, būves vai tās daļas un gāzes uzpildes iekārtas. Tātad gāzes uzpildes iekārtas, kuras novietotas uz zemes vai būves (piemēram asfaltēts vai betonēts laukums), atbilst gāzes uzpildes stacijas pazīmēm. Proti, kaut AGUS modulis ir pārvietojams un tam nav nepieciešami pamati, tomēr tā galvenā funkcija ir nodrošināt transportlīdzekļu uzpildi ar gāzi ilgstošā laika periodā un tam jābūt novietotam uz līdzenas virsmas.

Normatīvie akti nesatur precīzu būves definīciju. Vispārējā kārtībā ar gāzes uzpildes staciju saprot atsevišķi izveidotu objektu, kas sastāv no zemes, būves (izveidots piebraucamais ceļš, uzbūvēta nojume u.tml.) un gāzes uzpildes iekārtām. Tieši norādīto sastāvdaļu kopums veido gāzes uzpildes staciju. Tomēr jāņem vērā, ka mūsdienās tehnoloģijas strauji attīstās un ražotāji piedāvā tirgū modernizētas iekārtas, kuras spēj pilnvērtīgi nodrošināt gāzes uzpildes funkciju, bez papildus būvdarbu veikšanas. Izskatāmajā lietā AGUS modulis novietots uz asfaltēta laukuma vai dzelzsbetona plāksnēm un nodrošina pilnvērtīgu automobiļu gāzes uzpildes stacijas funkciju. Tādējādi, pat ja ražotājs ir izveidojis iekārtu, kura nodrošina galveno funkciju, tas nenozīmē, ka kompaktu izmēru vai pārvietošanas iespēju dēļ, AGUS modulis nav atzīstams par gāzes uzpildes staciju normatīvo aktu izpratnē.

[13] Pietecējas norāda, ka izskatāmajā lietā nav piemērojamas Aizsargjoslu likuma tiesību normas, jo aizsargjoslu esamība nav pietiekams pamats, lai atzītu AGUS moduli par būvi.

Aizsargjoslas ir noteiktas platības, kuru uzdevums ir aizsargāt dažāda veida (gan dabiskus, gan mākslīgus) objektus no nevēlamas ārējās iedarbības, nodrošināt to ekspluatāciju un drošību vai pasargāt vidi un cilvēku no kāda objekta kaitīgās ietekmes.

Aizsargjoslu likuma 22.panta otrās daļas 4) punkta d) apakšpunkts noteic ekspluatācijas aizsargjoslas ap automobiļu gāzes uzpildes stacijām 10 metru attālumā. Saskaņā ar Aizsargjoslu likuma 29.panta pirmās un otrās daļas noteikumiem drošības aizsargjoslas nosaka, tostarp, ap degvielas uzpildes stacijām un ap automobiļu gāzes uzpildes stacijām. Drošības aizsargjoslu galvenais uzdevums ir nodrošināt vides un cilvēku drošību šo objektu ekspluatācijas laikā un iespējamo avāriju gadījumā, kā arī pašu objektu un to tuvumā esošo objektu drošību.

Saskaņā ar Aizsargjoslu likuma 30.panta pirmās daļas noteikumiem aizsargjoslas ap degvielas uzpildes stacijām nosaka, lai nodrošinātu degvielas uzpildes staciju ekspluatāciju un drošību, kā arī samazinātu iespējamo negatīvo ietekmi uz vidi un cilvēkiem šo objektu ekspluatācijas laikā un iespējamo avāriju gadījumā. Ap degvielas uzpildes stacijām un automašīnu degvielas uzpildes iekārtām noteikts minimālais platums ne mazāk par 25 metriem no tvertnēm un degvielas uzpildes iekārtām. Šajā aizsargjoslā drīkst atrasties objekti, kas saistīti ar degvielas uzpildes stacijas darbību.

Atbilstoši Aizsargjoslu likuma 32.^{2}panta noteikumiem aizsargjoslas ap automobiļu gāzes uzpildes stacijām nosaka, lai samazinātu iespējamo negatīvo ietekmi uz cilvēkiem šo ietaišu un būvju avārijas gadījumā. Aizsargjoslas ap automobiļu gāzes uzpildes stacijām veido zemes gabals un gaisa telpa, ko norobežo nosacītas vertikālas virsmas ārpus šo objektu būvju ārsienām, iežogojuma vai norobežojošām konstrukcijām.

Ievērojot minēto, tiesa piekrīt pieteicēju argumentam, ka aizsargjoslas esamība ap objektu nepadara to par būvi. Tomēr aizsargjoslas ap degvielas un gāzes uzpildes stacijām mērķis ir nodrošināt to ekspluatāciju un drošību, kā arī pasargāt vidi un cilvēku no kaitīgās ietekmes. Tādējādi likumdevējs ir noteicis vairākus ierobežojumus, kādi objekti var atrasties aizsargjoslu teritorijā.

Apbūves noteikumu 2.15.^{1}nodaļa noteic prasības automobiļu gāzes uzpildes stacijām (AGUS). Proti, noteikumu 137.^{1}punktā noteikts, ka automobiļu gāzes uzpildes stacijām drošības aizsargjoslā noteikti vairāki aprobežojumi, tostarp, aizliegts izvietot degvielas uzpildes stacijas. Līdzīgs aizlieguma noteikts Apbūves noteikumu 2.15.nodaļā, kurā noteiktas prasības degvielas uzpildes stacijām. Saskaņā ar noteikumu 131.11.punktu degvielas uzpildes staciju būvniecība nav atļauta aizsargjoslās ap automobiļu gāzes uzpildes stacijām.

No norādītajām tiesību normām izriet, ka automobiļu gāzes uzpildes stacijas drošības aizsargjoslā nav atļauta degvielas uzpildes stacijas būvniecība. Proti, Apbūves noteikumos noteikts, ka gāzes uzpildes stacijā aizliegts izvietot degvielas uzpildes stacijas. Tātad pašvaldība ir noteikusi, ka degvielas uzpildes stacija nevar atrasties gāzes uzpildes stacijas aizsargjoslā. No norādītajām tiesību normām izriet pašvaldības mērķis nodalīt gāzes un degvielas uzpildes stacijas tādā veidā, lai tās atrastos ārpus minēto objektu aizsargjoslām. Tādējādi aizsargjoslas ap gāzes uzpildes stacijas esamība būtiski ierobežo iespējas šajā teritorijā izveidot vai novietot citus objektus.

Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka Departaments pamatoti piemēroja Aizsargjoslu likuma tiesību normas, jo atbilstoši tām vērtējams, vai AGUS moduļa atrašanās konkrētajā vietā ir pieļaujama.

[14] No lietas materiāliem konstatējams, ka visas degvielas uzpildes stacijas atrodas jauktas apbūves ar dzīvojamo funkciju teritorijā (J). Atbilstoši Apbūves noteikumu 457.18.apakšpunkta prasībām jauktas apbūves ar dzīvojamo funkciju teritorijā atļautā izmantošana – degvielas un gāzes uzpildes stacija, kura aprīkota ar pazemes tvertnēm.

Augstāka tiesa ir atzinusi, ka pašvaldības apbūves noteikumi ir pašvaldības teritorijas plānošanas dokuments, kas nosaka teritorijas izmantošanu, tostarp ierobežojumus noteikta veida ēku izvietojumam privātpersonām piederošos zemesgabalos. Minētie noteikumi neregulē jautājumu par būvniecības kārtību. To noteic Būvniecības likums, Vispārīgie būvnoteikumi u.c. (*sk. Augstākās tiesas 2015.gada 28.augusta lēmuma lietā Nr.SKA-1248/2015 5.punktu*). Neatkarīgi no tā, vai konkrētā veida ēkai ir nepieciešama būvatļauja (vai cita veida būvniecības dokumentācija), tās būvniecība konkrētā vietā, konfigurācijā un veidā var tikt ierobežota saskaņā ar vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas un apbūves noteikumiem.

Ņemot vērā minēto, pašvaldība saistošajos noteikumos noteikusi, ka jauktas apbūves ar dzīvojamo funkciju teritorijā degvielas uzpildes stacijas un automobiļu gāzes uzpildes stacijas jāaprīko ar pazemes tvertnēm. Pieteicējas norādītās tiesību normas nav ievērojušas.

Nav pamatots pieteicēju iebildums, ka Departaments nepamatoti atsaucas uz tiesību normām, kuras bija spēkā Lēmuma pieņemšanas, nevis AGUS moduļu novietošanas brīdī.

Augstākā tiesa ir atzinusi, ka gadījumā, ja būvniecība veikta patvaļīgi (neievērojot būvniecības normatīvajos aktos noteikto kārtību būvniecības laikā), nevar uzskatīt, ka persona ir ieguvusi kādas tiesības, kuras varētu skart attiecīgā tiesiskā regulējuma piemērošana. Būvniecības tiesiskums tiek vērtēts brīdī, kad būvniecības veicējs iesniedz projekta dokumentāciju iestādei, vai kad iestāde pārbauda faktiski uzbūvētas būves atbilstību pārbaudes brīdī spēkā esošajām tiesību normām (*sk. Augstākās tiesas 2013.gada 15.marta sprieduma lietā Nr.SKA-125/2013 10.punktu, Augstākās tiesas 2011.gada 29.jūnija lēmuma lietā Nr.SKA- 526/2011 7.punktu*). Līdz ar to, izlemjot, vai ir pamats būves nojaukšanai, nozīme ir tam, vai būve attiecīgajā vietā un veidā ir pieļaujama atbilstoši tā brīža regulējumam, kurš ir spēkā brīdī, kad cita persona prasa būvniecību atzīt par patvaļīgu (*sk. Augstākās tiesas 2016.gada 3.marta sprieduma lietā Nr.SKA-127/2016 6.punktu*).

AGUS moduļu novietošana atzīstama par būvdarbiem Būvniecības likuma izpratnē, jo konkrētajā gadījumā jāņem vērā, ka nepieciešams fiksēt moduļa atrašanās vietu, noteikt aizsargjoslas un, piemēram, saskaņot ar zemes gabala īpašniekiem vai nekustamo īpašumu īpašniekiem, kuru īpašumus skar objekta aizsargjoslas.

Būvniecības likuma (*spēkā no 2014.gada 1.oktobra*) 1.panta 2.punkts noteic, ka būvdarbi ir būvniecības procesa sastāvdaļa, darbi, kurus veic būvlaukumā vai būvē, lai radītu būvi, novietotu iepriekš izgatavotu būvi vai tās daļu, pārbūvētu, atjaunotu, restaurētu, iekonservētu, ierīkotu vai nojauktu būvi. Savukārt saskaņā ar minētā panta 8.punktu būves novietošana ir būvdarbi, kurus veic iepriekš izgatavotas būves salikšanai no gataviem elementiem paredzētajā novietnē, neizbūvējot pamatus vai pamatni dziļāk par 30 centimetriem.

Kaut norādītās tiesību normas stājās spēkā pēc AGUS moduļu novietošanas, tiesas ieskatā, arī pirms jaunā Būvniecības likuma spēkā stāšanās,

būves novietošana ir atzīstama par būvdarbu, jo normatīvie akti noteica prasības, kādām jāatbilst vietai, kurā plānots novietot būvi un izvietošanas nosacījumus, piemēram, gāzes uzpildes stacijas aprīkošanu ar pazemes tvertnēm, cietas līdzenas virsmas esamība u.c. Pieņemot jaunu Būvniecības likumu, likumdevēja mērķis nebija atzīt par būvdarbiem jaunus darbus, bet ņemot vērā izveidojušos praksi, pilnveidot un precizēt būvdarbu veidus, lai būvniecību reglamentējošo normatīvo aktu piemērošana būtu skaidrāka un efektīvāka. Līdz ar to nav pamatots pieteicēju iebildums, ka AGUS moduļu novietošanas laikā normatīvie akti nenoteica, ka būves novietošana ir atzīstama par būvdarbu.

Turklāt papildus norādāms, ka Apbūves noteikumu izpildes kontrole reglamentēta šo noteikumu 10.nodaļā. Saskaņā ar to Apbūves noteikumu izpildi kontrolē Būvvalde un normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos arī citas institūcijas (629.punkts). Par šo noteikumu pārkāpšanu iestājas atbildība saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksu (630.punkts). Saskaņā ar Apbūves noteikumu 14.[1]punktu teritorijas izmantošanas atbilstību teritorijas plānojumam kontrolē Būvvalde. Būvvalde var pieņemt lēmumu par teritorijas plānojumam neatbilstošas izmantošanas novēršanu.

Tādējādi Būvvaldei, konstatējot apbūves noteikumu pārkāpumu, tostarp, ka nav ievērotas prasības par degvielas un gāzes uzpildes stacijas aprīkošanu ar pazemes tvertnēm, ir kompetence pieņemt lēmumu par vainīgās personas administratīvu sodīšanu vai lēmumu par teritorijas plānojumam neatbilstošas izmantošanas novēršanu. Līdz ar to gadījumos, ja tiek pārkāpti tikai Apbūves noteikumi, Būvvaldei jāpieņem viens no norādītajiem lēmumiem, kura tiesiskās sekas ir līdzīgas sekām, kādas iestājas, ja tiek pieņemts lēmums saskaņā ar Būvniecības likuma 18.pantu.

[15] Būvinspektora lēmums par būvdarbu apturēšanu ir lēmums, kas vērsts uz konkrētajā brīdī konstatēto pārkāpumu novēršanu būvdarbu procesā. Tādējādi, būvinspektors, konstatējot, ka degvielas uzpildes stacijās ir izvietoti AGUS moduļi, nesaskaņojot būvdarbu veikšanu normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, pamatoti pieņēma lēmumu par būvdarbu apturēšanu. Atbildētājs pamatoti secinājis, ka AGUS moduļi ir atzīstami par būvi un no novietošanai bija jāsaņem Būvvaldes saskaņojums normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Ievērojot minēto, tiesa atzīst pārsūdzētos Lēmumus par tiesiskiem un pamatotiem.

[16] No lietas materiāliem konstatējams, ka apsekošanas brīdī AGUS moduļi tika ekspluatēti tikai trijās degvielas uzpildes stacijās – /adrese B/, /adrese C/un /adrese D/. Būvvaldes būvinspektora 2015.gada 20.februāra atzinuma Nr.BV-15-493-atz (*lietas 1.sējuma 22.-24.lapa*), 2015.gada 16.februāra atzinuma Nr.BV?15-431-atz (izsniegts SIA /Nosaukums A/(*lietas 4.sējuma 12.-14.lapa*), 2015.gada 27.februāra atzinuma Nr.BV-15-560-atz (izsniegts SIA /Nosaukums B/(*lietas 5.sējuma 24.-26.lapa*), 2015.gada 24.februāra atzinuma Nr.BV-15-516-atz (izsniegts SIA /Nosaukums A/(*lietas 3.sējuma 21.-23.lapa*) un 2015.gada 27.februāra atzinuma Nr.BV-15-559-atz (izsniegts SIA /Nosaukums B/(*lietas 6.sējuma 39.-41.lapa*) par būves pārbaudi 4.sadaļas 1.punktā noteikts aizliegums ekspluatēt AGUS moduļus norādītajās degvielas uzpildes stacijās.

Būvniecības likuma 21.panta otrā daļa noteic, ka būvi aizliegts izmantot līdz tās pieņemšanai ekspluatācijā, izņemot šā panta trešajā daļā minētos gadījumus. Interpretējot Būvniecības likuma 21.panta otro daļu, Augstākā tiesa savā judikatūrā ir atzinusi, ka aizliegums izmantot būvi pirms nodošanas ekspluatācijā ir noteikts ar likumu (*ex lege*) un tā piemērošanai nav jāizdod administratīvais akts. Respektīvi, jau uz likuma pamata pastāv aizliegums izmantot būvi pirms tās nodošanas ekspluatācijā (*sk. Augstākās tiesas 2015.gada 30.septembra lēmuma lietā Nr.SKA-1213/2015 2.1.apakšpunktu, 4. un 6.punktu, 2016.gada 22.marta lēmuma lietā Nr.SKA-764/2016 6.punktu, 2016.gada 23.marta lēmuma lietā Nr.SKA-820/2016 8.punktu*).

Tāpēc atzinumā noteiktais pienākums pārtraukt moduļa ekspluatāciju nerada tiesiskas sekas, tās rada likums – Būvniecības likuma 21.panta otrā daļa. Atzinums pēc būtības vienīgi informē pieteicēju par likumā noteikto, ka būvi nedrīkst izmantot pirms nodošanas ekspluatācijā. Tādējādi atzinumam daļā par moduļa ekspluatācijas nepieļaujamību ir vienīgi informatīvs, nevis tiesību akta raksturs.

[17] Izvērtējot spriedumā konstatēto, tiesa secina, ka pieteikumi ir noraidāmi, bet Lēmumi pārsūdzētajā daļā atstājami negrozīti.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu un 289.-291.pantu Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt sabiedrības ar ierobežotu atbildību/Nosaukums A/pieteikumu par Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta 2015.gada 8.jūnija lēmuma Nr.DA?15?2977-nd, 2015.gada 1.jūlija lēmuma Nr.DA-15-3509-nd, 2015.gada 1.jūlija lēmuma Nr.DA-15-3510-nd, 2015.gada 1.jūlija lēmuma Nr.DA?15?3508-nd atcelšanu daļā,

noraidīt sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums B/ pieteikumu par 2015.gada 1.jūlija lēmuma Nr.DA?15?3511-nd un 2015.gada 1.jūlija lēmuma Nr.DA?15?3512-nd atcelšanu daļā.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese D. Lubāne